

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztik: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Anyák Napjára.

Nyúl szívűen festegetjük mostanában a falra a forradalom ördögét. *Eljövendő* veszedelmektől rettegünk és rettegtetünk. Pedig keresztyén emberekhez nemesak egy kicsit nagyobb bátorság, de főképpen mélyebb látás is illenék. Nekünk látnunk kellene azt igen világosan, hogy a forradalom a lelkekben tulajdonképpen régen itt van, akút katasztrófából krónikus betegséggé vált s ezért azoknak, akik a mentés és az orvoslás módjait és eszközeit keresik, nem azon kellene töprengeniök, hogy mi jöhet még ezután, hanem azon, hogy az eddigi nagy bajnak, az emberi lelkek állandósult forradalmának, miként lehetne lemenni a gyökerére.

Az emberi lelkek forradalmasításának mindig egyik legjellemzőbb tünete volt a szülők és gyermekek közti szakadékos és örvényes nagy lelki távolság. Bizonyos határig ez a távolság mindig megvolt és mindig meglesz. Ezt nemesak a történet szemlélet és az élettapasztalat mondhatja meg, de megmondhatja maga az egyszerű és természetes józanész. Ez az eltávolodás normális és a természeti törvény kényszerűségével lép föl, de ismétlem, hogy csak bizonyos határig. Addig, ameddig a két nemzedéket egybekapcsoló szálak csak megvékonyulnak, de végleg nem szakadnak el. De abnormissá, forradalmivá válik ez a szakadék akkor, amikor ezek a szálak egymásután szakadozni kezdenek, amikor a szülők és gyermekek természetes lelki distanciája természetellenes idegenséggé, sőt ellenségeskedéssé válik. Ilyenkor örvény nyílik meg az emberi lelkek előtt és Isten irgalmán kívül nincs más mód a menekülésre.

Rendesen csak a Turgényev által klasszikussá tett „apák és fiak” közti eltávolodást és elidegenülést szoktuk emlegetni, mert ennek tünetei jobban a szemünk előtt vannak. Pedig a női lelkek világában fellépő distancia, ha forradalmivá válik, ennél sokkal veszedelmesebb. Mai válságunkban éppen az a legmélyebb és legbetegebb tünet, hogy az *anyaság értéke* vált

forradalmi módon problémátikussá, még pedig nem a fiak, hanem a leányok előtt. Még ma is ritka az a fiú, akiben az anyja iránti tiszteletnek és kegyeletnek a végső szálai is elszakadoznak. Ellenben szívet elszomorítóan szaporodik az olyan *leánygyermek*ek száma — a társadalom minden rétegében —, akiknek számára maga az anyaság értéke vált kérdésessé s akik ezt a kérdésességet legelső sorban a saját anyjuk ellen fordítják. Alapvető és rettenetes tünete ez annak a barbár szóval nevezett barbár fogalomnak, a „kultúr-bolsevizmus”-nak, amely régen itt van közöttünk, még a leginkább konzervatív „nemzeti-keresztyén” társadalmi körökben is.

Keresztyén állásponton, tehát az Ige álláspontján ez ellen a forradalmi pogányság ellen mindhalálig kell harcolni. Egy hajszálat sem lehet engedni abból, hogy az anyaság s vele a szent házasság és a tiszta, a nem hedonisztikus alapra felépített családi élet Isten örök és változhatatlan rendelése, éppúgy, mint a magántulajdon és az emberi élet szentsége.

Ennek a harcnak egyik nemes eszköze az Anyák Napjának megünneplése, amelyet a Keresztyén Ifjúsági Egyesületek finom érzeke és fáradhatatlan munkája tett népszerűvé világszerte, néhány év óta hazánkban is. Evvel a néhány szerény sorsal ennek az ünneplésnek friss májusi koszorújába akartunk fenni egy levélkét. *Szeretnők, ha előbb-utóbb nemesak Debrecenben, de minden magyar református gyülekezetben megülnék az Anyák Napját.* És szeretnők, ha minden Anyák Napja után több fiatal szívben — nemesak fiú, de még inkább leányszívben — lángolna föl az anyaság szent kultusza, ami az Emberbálványtól az élő Istenhez, a Vénuszbarlangtól a golgothai Kereszthez, az örök forradalomtól az örök építéshez: Sátán országától Isten országához való odafordulást is jelentene.

R. I.

Nincs igazi öröm mások öröme nélkül.
Igazi örömet akarsz magadnak, szerezz örömet másoknak.

A Konventről.

Szomorú, majdnem csüggeteg hangulatban kezdődött a Konvent ülése. Ránehezedett a lelkekre a Dókus Ernő lemondásának fájdalma. Sokan még reménykedtünk, hogy a nagyérdemű vezért sikerül az utolsó percben maradásra bírni, de a tiszáninneri kerület közelebbi ismerői minden kísérletet meddőnek mondtak.

Baltazár Dezső püspök imádkozik, majd ő mondja a megnyitóbeszédet is. A beszéd egyedül Dókus Ernő érdemeiről, az ő elvesztésének majdnem pótolhatatlan voltáról szól. Szívből jövő s szívig érő volt a beszéd minden szava s könnyeket csalt a beszélő és a hallgatók szemébe.

Azt mondtuk rá, klasszikusabban nem lehetne a Dókus Ernő egyéniségét jellemezni, mint ezzel a beszéddel. Mingyárt cáfolatot kaptunk. Kováts István jegyző felolvasta a Dókus Ernő lemondását bejelentő levelet. Szépségben egyenlő volt a püspöki megnyitóval; jellemző erő tekintetében még nagyobb, mert belőle közvetlenül ismerjük meg a távozó lelki világát. Milyen nemes, összhangzatos lélek; milyen fényes elme és milyen mély vallásosság; mekkora nagysága a kötelességtudásnak és a finom érzékenységnek. Kár, hogy a lélek formáját nem lehet szoborral megörökíteni. Ennek a nagy öreg embernek a lelkét szoborba kellene formálni, hogy álljon mintául a késő utódok számára.

Ravasz László püspök és gróf Teleki József egyházkerületi főgondnok, mint a Konvent küldöttei, ezen közben elmentek felkeresni Dókus Ernőt és kérni, hogy vegye vissza lemondását. Aztán jöttek vissza szomorú arccal és derületlen szívvel: nem maradhat tovább.

A Konventnek nem is áll módjában a lemondást el nem fogadni. Ránézve egyszerűen bekövetkezik a tény, hogy a tiszáninneri kerület főgondnoka lemondott s ennek folytán a sorban következő legrégebb főgondnok foglalja el a Konvent elnöki székét.

Ez jogilag nagyon egyszerű. De a valóságban nagyon fájdalmas. Íme, így lezárul a Konvent életében az a korszak, amelyet Dókus Ernőről kell nevezni és amely minősze egy kerek lusztrumig tartott. De e kevés idő alatt is a vezér iránt teménytelen bizalmat, ragaszkodást és szeretetet keltett.

*

A világi elnöki székben már ott is ül Balogh Jenő, a dunántúli főgondnok. Az ő szelíd, ősz feje is szomorúan hanyatlik le, amikor kénytelen búcsúzni nagynevű elődjétől. De aztán nagy frissességgel s hozzáértéssel vezeti az ügyeket, mintha mindig ezt csinálta volna. Hiába, régi közéleti ember és hasztalan panaszoznak az ifjak, hogy az öregek elfoglalják előlük a tért, bizony a multszázad derekán

napvilágot látott férfiak ma is messze kiemelkednek minden közéleti munkában. Balogh Jenő sem gondol arra, mikor dolgozni kell, hogy ő is elmult már hetvenéves.

Dehát a Konventen nem is ő a legöregebb. Ámbár ez évben a régi jelesek közül kettőt is kellett egyszerre nélkülöznünk. Bernáth Géza, a kúria nyugalmazott másodelnöke már túl van a nyolcvanon, sőt a nyolcvanötön is, de hosszú idő óta ez az első eset, hogy a Konvent üléseiről elmaradt. Reméljük, csak muló gyöngéledés tartotta távol s jövőre ismét gyönyörködhetünk gyors és világos ítéleteiben. Meczner Béla, a Konvent legrégebb tagja, aki harminchetedik éve rendes tag, szintén távol maradt az idén. Páratlan figyelmessége és ékesszólása nála is feledteti a magas kort. Bizonyára őt is üdvözljük még régi megszokott helyén.

*

A többi hiányzó nagy örege, az elköltözöttekre, nem jó gondolni sem. Miért fájjon a szívünk utánuk. De egyikőjüknek a hiánya mégis nagyon erősen szembeötlő. A Dóczi Imre hiánya. Nem is azért, hogy ő maga hiányzik, ámbár elég kiemelkedő egyéniség volt ahhoz, hogy a legkiválóbbak közt is sokáig feltűnő maradjon a hiánya. Hanem azért, mert nincs senki, aki az ő feladatkörét a konventen betölthetné. A Konvent tagjai közt nincs egyetlen középiskolai, vagy a középiskolai oktatással ex asse foglalkozó tanár.

Ezelőtt mindig volt. Míg Erdély velünk volt, az erdélyi egyházkerület konventi képviselői közül mindig volt középiskolai tanár. Majd a tiszántúli egyházkerületből is Dóczi Imre harminc évnél hosszabb időn át foglalt helyet a Konvent tagjai sorában. Most nincs egy sem.

Igaz, most kevesebb is a konventi tagok száma. Világi tag, a főgondnokokat is beleszámítva, mindössze tizenöt van. Aztán megkísérlem statisztikát csinálni, csak úgy gondolatban a világi tagok foglalkozásáról és előtanulmányairól. Hát a foglalkozásuk nem éppen azonos. De a tizenöt közül tizenhárom jogot végzett és jogi vizsgálatokat tett. Hát csakugyan jól mondják, hogy jogász-nemzet vagyunk, íme az egyházi életünkben is a jogászok közül kerülnek ki az ügyek legfőbb intézői.

Magam is jogász lévén, nem akarom kétségbevonni a jogászok errevalóságát. Sőt. Itt is kiderül, hogy a jogászok mindenhez értenek. De azért mégsem célszerű teljesen elhanyagolni más foglalkozási, vagy képzettségi ágakat, különösen amikor fennen hirdetjük, hogy az iskolák válhatatlanul az egyház testéhez tartoznak és amikor e hangosan hirdetett elv mellett annál nagyobb buzgósággal igyekezünk — legalább is egyes helyeken — megszabadulni az iskoláinktól.

Ha egyszer csakugyan fontosak nekünk az iskolák, éppen akkor, amikor az iskolák ügye lehetne leginkább a szőnyegen, mégis csak

kellene a Konventen olyan embernek is lenni, aki éppen ezeknek a kérdéseknek mestere. Az, hogy az előkészítő, a véleményező testületekben van, nem elég. Más a javaslattevés, más a rendelkezés. Közvetlen egyéni tapasztalatom alapján mondhatom, hogy a pedagógus-szakember nagyon hiányzik a Konventről.

*

Új erővel is szaporodott azonban a Konvent: a tiszáninneri egyházkerület népszerű új püspökével, Farkas Istvánnal. Szeretettel üdvözölte mindenki, mint olyan régi ismerőst, akinek nagy akcióképességét és lobogó lelkesedését országszerte dicsérik. Szerényen, mondhatni hangtalanul foglalta el helyét, mintha megemlékeznek a kárdinálisok beiktatásánál fennmaradt régi szokásra, hogy az első gyűlésben bezárják az új tag száját és csak a második alkalommal nyitják ki, mintegy szimbolizálván ezzel, hogy először tapasztalatokat kell szerezni és csak azután lehet beszélni. Úgy látszik, Farkas István is ezt a bölcs utmutatást követte, ami bizonyára csak növeli az irányában meglevő rokonszenvet.

A tiszáninneri kerületből, mint a főgondnok helyettese, Farkas Géza egyházmegyei gondnok jelent meg. A többiek közül egy sem először volt most a Konventen. A távol levők közt sem történt változás. Mindössze a tiszántúlról jelentettek új lelkészi póttagot Bartha László esperes személyében.

EGYHÁZ

A stóla megváltása.

A stólamegváltás következményeit egy néhány vonatkozásában kívánom elsőben is szóvá tenni.

A) Keresztelés. A keresztelés rendes helye a templom. Keresztelni a templomon kívül és bármikor lehet. (Istent. Rendt. 15. §.)

A régi stólarendszer megkülönböztet rendes helyen és időben (templom s kanonikus órák) s a más helyen, időben és módon végzett lelkészi szolgálatot s ennek díjazását.

A stólamegváltás ezt a megkülönböztetést nem tarthatja feint s a templomon kívül, bármikor kívánt keresztelésre való törekvést fogja előmozdítani.

A gyermek egészségének feltétele hideg téli időkben, szülők kényelme, kedvezőtlen időjárások, vagy más indokolatlan kifogások a templomon kívüli lelkészi szolgálatot fogják igénybevenni.

S ha egyik egyháztag házához lemegy, le kell mennie a lelkésznek, miért ne kellene lemennie a másodikhoz, harmadikhoz s így tovább.

B) Esketés. Helye rendszerint a templom. Azonban lehet a templomon kívül is megáldani a házasságkötést. (A lelkész lakásán, magánháznál. Istent. Rendt. 28. §.)

A régi stólarendszer itt is korlátokat emel. Stólamegváltás inkább a templomon kívüli szolgálatot mozdítja elő.

A gyülekezetben elaggott lelkész van. Az idő zimankós, hideg; vagy nedves, esős, sáros. Nem kényelmesebb-e a háznál esketés. Fáradjon le a tiszteletes úr! Természetesen a lelkész készséggel meg hivatása teljesítésére.

C) Temetés. A temetési szertartás háromféle lehet: predikációs, orációs és lekcios temetés. Helye: vagy a templom, vagy a halottas ház, vagy a temető. A temetési szertartás lelkész nélkül nem végezhető. (Istent. Rendt. 29. §. Egyházker. közgy. 61—1931. sz. hat.)

A régi stólarendszer itt is méltányos rendet állapított meg. Stólamegváltás esetén miért ne lehetne minden halottat, gyermeket, felnőttet predikációval temetni? Nem mutatósabb, díszesebb-e a predikációval való temetés? Ha egyik család igénybeveszi ezt, miért ne a többi gyászoló család?

Ahol megvan kisebb gyülekezetekben is a fejlettebb izlés, ott legkegyeltesebb az imádsággal való temetés, különösen abban az esetben, ha a szerényebb élet nem nyújtott kellő anyagot, támpontot egy temetési predikációhoz. Ahol azonban a gyászoló család óhaja a predikációs temetés, amikor úgysem jár külön stólaival e díszesebb temetés, ott már nagyobb gyülekezetben figyelemreméltó terhet jelent a kivétel nélkül predikációs temetés, kiváltha összetolul több temetés. Nem csoda, ha a lelkész kimerül.

S aztán még a sírhoz kikísérés az igen sokszor távol levő temetőbe!

A régi stólarendszerről a stólamegváltásra áttérés tehát több fontos szempont figyelembevételével történhetik meg.

Egyébként a stóla kérdés mindig az egyes korok változó felfogásától, gazdasági s társadalmi viszonyaitól függött.

A jelen korban régi, nagyon komoly s tekintélyes statutumok, határozatok *palástdíj*oknak nevezik a stólat. A gravitas morum ezen kor lelkészeiben s egyházhatóságaiiban is megvolt bizonyára, amidőn a stólat így nevezték s ily cím alatt szedték.

Tehát az evangéliumi protestantizmus szemlével nem kiáltó ellentétben állónak, hanem a palást tisztességével megegyezőnek tartották a stólat.

Viszont amint Wurga L.: A keresztyén egyház történelme T. K. 348. lapján felül olvashatjuk: a papságnak a lelkipásztori teendőkért fizetést (= stóla) követelni nem volt szabad, de azért szép jövedelem gyűlt be a nép önkéntes adományából. A papság az állami díjazást, mint tekintélyének és szabadságának veszélyes eszközét visszautasította stb. . .

Ez a megállapítás vonatkozik a pápaság világtörténelmi fejlődésének idejére, 800—1216. évekre. Ezen korban azonban az egyházi javak tetemes gyarapodása függetlenítette a papságot

a községek jóakaratótól. A papi tizedet pedig állami törvények szentesítették.

A stóla, mint palástdíj főleg a szegény, az egyházközségek jóakarátára, adományaira ráutalt kálvinista papság egyik tisztjes jövedelme volt. Hogy a stóla ellen mindig voltak kifogások, hát az egyházi adók ellen mikor nem voltak kifogások?!

S melyik az az intézmény vagy rendszer, mely ellen koronként a legellentétebb kifogások ne hangzanának?! S ha csak a kifogásokat néznénk, nem állhatna fent úgyszólván egy rendszer sem!

S mi volna ma, ha az egyházi adózási rendszert tételes törvények nem védelmeznék?! Különösen akkor, amikor nem ugyan elvből, de szükségből az államsegélyek minél nagyobb összegét szeretnők egyházi intézményeink részére biztosítani s emellett magunk igyekeztünk népünk gondolkozásába, lelkébe bebeszélni: nem bírjátok az egyházi terheket, lerokadtok az egyházi s iskolai terhek alatt, elérkeztünk a teherviselésnek, az ősi áldozatkésztségnek végső határához! S ezt a folyamatot bőségesen táplálja a ma gazdasági válsága, ezerféle nyomorúsága!

Bizony ily körülmények közt nemsokára elmondhatjuk nemesak a stóláról, hanem általában az egyházi adózásról: úgy az ev.-i protestantizmus szellemével, mint a társadalmi, gazdasági fejlődés mai állapotával, kálvinista egyházunk létérdekével kiáltó ellentétben áll.

Ennek a folyamatnak kétségtelenül egyik mozzanata a stóla szükségszerű megváltása, illetve válsága.

Azzal a nézettel azonban nem tudnám indokolni a stóla megváltását, hogy az darabszám után fizetés lévén, üzleti szellem rejlik mögötte, a palástdíjak szedésében.

Mert melyik az a fizetési rendszer, amelybe bele nem magyarázható volna bizonyos fokú adsza-nesze elv, illetve üzleti szellem?!

Ha a tisztviselő tisztességes munkája után, avagy a tanár a tudomány, respektíve a bibliai, egyházi tudomány átplántálása ellenértéke gyanánt fizetést fogad el, tisztességes polgári jövedelemre tesz szert, vagy ha a lelkész munkájának díjazása egyházi adószedésen is alapszik, miért ne lehetne ezen esetekben is azt az elvet, azt a szellemet meg nem látni, melyet a stóla-szedésben vélünk föltalálni?!

Hogy aztán miért esik csak egyik sákramentum, a kereszteleés stóla alá, annak szerintem egyszerű oka az, mert az úrvacsora az istentiszteleti rend legszorosabb kötelékébe tartozott mindenha s évente néhány esetben szolgáltatja ki a lelkész, a kereszteleés ellenben függetlenebb sákramentum s az anyakönyvek tanúsága szerint számtalan esetben kiszolgáltatja azt.

És pedig úgy a statutumokban, mint egyéb egyházhatósági határozatokban mint kereszteleési stóla említetik e palástdíj s nem mint anyakönyvi bejegyzésért járó díjszabás.

A stóla megváltása, rendezése tehát sok körültekintéssel oldható meg, visszahatással lesz az az új istentiszteleti rendtartásra is. Ha a korszellemre hivatkozással sürgetjük a rendezést, de vegyük tekintetbe ugyanezen korszellem azon sajnálatos kitermelését is, melyet egyes akarnokok, fékezetlenebb törtetők produkálnak kiváltképpen idősebb lelkészekkel szemben, akik ellen a dupla stólarendszer megfelelő korlátot emelt. A törvényen túltevést azzal indokolják, hogy Jézus ura a szombatnak is! A törvény szelleme a fő! A korszellem ezen megnyilvánulása sok zavarra, kivált idősebb lelkészekkel szemben sok kellemetlenkedésre, sőt azok lehetlenné tevésére is irányulhat.

M—s.

HÍRADÁS

A felsőszabolcsi egyházmegye 1932 ápríl 18-án tartott közgyűlése.

A mai rettenetes világégés közepette is van egy-egy nap, mely sok gonddal terhelt életünkben megállít és felemeli lelkünket, hogy az üdítő forrás italával enyhítve, további erőt nyerjünk az élet terhes, de felelősségteljes folytatásához. Ilyen nap volt a felsőszabolcsi egyházmegye 1932 április 18-án tartott közgyűlése, amidőn újonnan választott esperesét, Kun Szabó Gyulát iktatta esperesi székébe. Szokatlanul nagy érdeklődés kísérte ezen közgyűlést egyháziak és világiak részéről. Megjelent azon Szabolcs vármegye főispánja is és a társadalom minden rétege képviselve volt a lélekemelő beiktatáson.

A gyülekezeti ének után Somogyi József dombrádi lelkész, egyházmegyei tanácsbíró emelte költői lendületű imádságában a lelkeket az „Élet Urához“, kérve Istent, hogy az elhívott és elválasztott vezért áldja meg hosszú élettel, hogy kies folyóvizek mellett legeltesse nyáját, mely a hosszas és tikkasztó élet mellett epedve várja a testi és lelki szabadulást.

A minden lelket felemelő ima után Kálnoki Bedő Sándor orsz. gyűl. képviselő, egyházmegyei gondnok megnyitotta a közgyűlést. Megnyitó beszédében rámutatott az ember mostani nyugtalan életvilágára, mely csak egyedül a vallásban találja meg nyugodalmát. Rámutatott a lelkészek és tanítók nemzetmentő munkájára, amelytől a mostani szokatlanul nehéz időkben függ jórésben a haza sorsának jobbrafordulása. Szent testvériséget kér tehát és megértő szeretetet, hogy a vállvetett munkával megmenthessük a világégésből a nemzet ama szent kincseit, amely ezer éven át fenntartotta: a hitet, a hazát, a vallásosságot. Ennek egyik pillére mindig a református lelkész és tanító volt. Félre kell tehát most tenni minden kicsinységet, minden elválasztó mozzanatot és a most törvényesen megválasztott es-

peres, Kun Szabó Gyula vezetése alatt minden erőnket ezen szent cél szolgálatába kell állítanunk.

A gondnoki megnyitó után egy háromtagú küldöttség ment az újonnan megválasztott esperesért, aki az egyházmegye színe előtt megjelenvén, a hivatalos esküt letette és óriási feszült figyelem közepette mondta el nagyszabású és a lelkeket hatalmába kerítő székfoglaló beszédét.

A székfoglaló beszéd elhangzása után következett a küldöttségek fogadása. Dr. Borbély Sándor főszolgabíró Szabolcs vármegye törvénhatósága nevében, Nagy Lajos a szomszéd közpészabolcsi egyházmegye nevében, Abod Imre ig.-tanító a tanítóegyesület nevében üdvözölték hivatalában az új esperest, melyre kérésre, szívből fakadó szavakkal válaszolt az üdvözölt esperes, hirdelve, hogy mindenkit testvérenek tart s kér mindenkit, hogy mint testvér legyenek segítségére a közös nagy munkában.

Tíz perces szünet után folytatódott a közgyűlés tárgysorozata, melyen az esperesi időszak jelentősen kívül nagyfontosságú tanügyi dolgok is elintézést nyertek. Elhatározta egyházmegyei közgyűlés Ary Antal e. m. t. b. javaslatára, hogy egyházmegyénk minden egyházában a tanító urak kötelesek évenként iskolás növendékeikkel egy műsoros estét rendezni a Szeretetszövetség céljaira s a befolyt összeget a Szeretetszövetség pénztárába befizetni tartoznak, hogy ezzel is gyarapíthassák a szeretetszövetséget kitűzött céljainak megvalósításában.

A tanügyi bizottság elnökének javaslatára egyházmegyénk felhívta a körlátogatók figyelmét azokra az iskolákra, ahol az iskolák további fenntarthatása az egyház fennmaradását veszélyeztetik, hogy ahol ilyeneket találnak, azt jelentsék a bizottság elnökének az esetleges egyöntetű eljárás megindítása céljából.

A tanítók munkásságának megbecsülése jeléül egyházmegyénk elhatározta ugyancsak Ary Antal elnök javaslatára, hogy az isk. körlátogatók minden körben állapítsák meg a legkiválóbb tanítót és azt jelentsék jelentéseik kapesán a bizottság elnökének, hogy a bizottság elnöke e kitüntetésre alkalmas tanítókat a felsőbb egyházi hatóságokhoz felterjeszthesse.

Meleg szeretettel ajánlotta a tanügyi bizottság elnöke az egyes és illetékes tanító urak figyelmébe Ladányi Lajos ajaki tanító I—VI. osztályú nagy pedagógiai értékkel elkészített tanmenetét, mely őszi megjelenik és nagy segítségére lesz az I—VI. osztályt tanító tanítóknak.

A tanügyek letárgyalása után a lelkészegyesület javaslatai következtek, melynek kiemelkedő mozzanata a Benkő Viktor dógei lelkésztestvérünk ama javaslata volt, hogy a hitélet kimélyítésére, a lelkiélet intenzívebbé tételére tartassanak lelkészköri értekezletek, református napok, ifjúsági konferenciák, leány-

egyesületi összejövetelek stb., melyeken református híveink öntudatos kálvinistasága csak mindjobban-mindjobban erősödhetik.

Az egyházak több-kisebb anyagi ügyeinek letárgyalása után a gyűlés 1/2 órákor véget ért.

A gazdag és változatos ügyeket kitűnő és pompás előadásban tárta a gyűlés elé az e. m. érdemekben gazdag jegyzői kara: Porzsolt Ferenc, Nagy Miklós, Nagy László, Bakó Pál, Bedő Lajos, kiket méltán megillet a méltó dicséret.

Laskod, 1932 április 24.

Ary Antal.

Az élet elrepül, jöttted Istennél megmarad.

Néhány szó a dr. Budai Gergely nyilatkozatára.

Nem vagyok nagy híve a „Nyilatkozat”-oknak, a válasz-, viszont- és ellennyilatkozatoknak. Nem vagyok híve annak, hogy megurazzuk egymást és közben odamondogatunk egymásnak, az ügy érdemi része pedig marad a régi állapotában. Ha csak személyemről volna szó, most se szólnék semmit, de az a baj, hogy a tanítványaim minden héten kérdezik tőlem: „*hová küldjük, mikor küldhetjük már azt az összegyűjtött pénzt?*”, amit még tavaly adtak össze a református diákok balatoni üdülőházára.

Szomorúan állapítom meg, hogy sem levelezésemre, sem a márc. 19-én megjelent nyíltlevelémre tanácsot, útbaigazítást és jóakarató nyilatkozatot nem kaptam (a szerkesztőnek az Erőre vonatkozó, hálásan vett tájékoztatásán kívül) és ha a vizsgáig sem kapok, az összegyűjtött pénzt szétosztom az adakozók közt.

Azt pedig szívemből kívánom, hogy Isten adjon nálamnál sokkal különb, alaposabb, lelkiismeretesebb, ügybuzgóbb és értelmesebb *szolgákat* anyszentegyházunknak, akik nem „urak” egymás közt, hanem testvérek. Akkor sokkal kevesebb lesz az olyan ügy, amely után hiába tudakozódunk: nem tartozik senkihez és nem kompromittáló senkire.

Sőt talán egy fölényes nyilatkozat után csak arra, aki érdeklődni merészelt utána! Nem?...

Kósa Béla.

A Szeretetszövetség nem újabb teher, hanem újabb alkalom a szolgálatra.

HALOTTAINK

Lencz Géza temetése. A korán és váratlanul elvesztett tudós professzor tragikus halála általános mély részvétet keltett. Holttestét a Kollegium dísztermében ravatalozták fel, hol tanítványai váltogatták egymást a díszőrségben. Halála idején csak felesége és egyik leánykája

volt itthon; másik leánya a gyógyhelyről csak május 1-én érkezett haza s apját csak halva láthatta; fia pedig Aberdeenben végzi tanulmányait, ennek a temetés idejére haza sem lehetett jönnie. A szomorú aktus hétfőn, május 2-án délelőtt 1/2 11 órakor kezdődött. A Kántus éneke után előbb Neuber Ede rector magnificus az egyetem, majd Erdős Károly hittudományi kari dékán a kar nevében búcsúzott az egyetem nagynevű halottjától. Az egyházi gyászteremtés a Nagytemplomban volt, ahol Révész Imre professzor mondott imát és beszédet, a Kántus és a Kossuth-dalkör énekelt. Nagy sokaság kísérte a koporsót az utolsó úton a Kossuth-utcai temetőbe. Itt ismét Révész Imre olvasott bibliát és mondta el a Hiszekegyet s elhangzott a temetési ének. Aztán jöttek a szokásos búcsúztatások. A Kollégium, a kartársak, a tanítványok, a testvér egyetemi theologiai kar és több társadalmi egyesület nevében. A feltizenegykor kezdődött temetésnek félkettőre lett vége. Megértjük, hogy Lencz Gézát sokan szerették és tisztelték, igazán meg is érdemelte. Ám a tisztelet és szeretet kimutatásának mégis felettébb gyarló eszköze az, amely a magában véve is fájdalmas temetés idejét ekképpen megnyújtja, tépve az idegeit a gyászolóknak, köztük elsősorban a közvetlen családoknak, amelyet a villámcsapásként érkezett halál úgyis összetört. A sírt körülállták a volt tanulótlársak is, szám szerint öten, köztük három lelkész s ezek egyike püspök úr. Ezek nem beszéltek, csak némán törölték az eltávozott régi jó barátért ejtett könnyeiket.

Itt említjük meg, hogy Lencz Géza után becses irodalmi hagyaték maradt, amelynek közkinccsé tételéről bizonyára gondoskodás fog történni.

Nehéz időkben könnyű szívvel adni: ez kedves az Úrnak és idvesség a léleknek.

KÜLÖNFÉLÉK

Baltazár püspök Szegeden. Dr. Baltazár Dezső püspök május 1-én meglátogatta a szegedi református gyülekezetet. A püspököt szombaton este Harsányi Pál esperes fogadta az állomásnál. Vasárnap délelőtt 9 órakor ünnepi presbiteri gyűlés volt, amely után a templomba vonult a presbiterium, ahol az istentiszteletet a püspök végezte. Délben az Országos Református Szeretetszövetség szegedi fiókja alakított meg és ezáltal Szeged is belekapcsolódott abba az országos vonatkozású református jótékony-ságú akcióba, amely már eddig is nagyon szép eredményt mutatott fel.

A Magyar Kálvin Szövetség május 2-án este tartotta ezévi rehdés közgyűlését, amelyen boldogemlékeztető dr. Révész Kálmán püspök helyére a szövetség lelkészi elnökévé dr. Ravasz László püspököt választották.

A Debreceni Kálvinisták Templomegyesülete április 25-én tartotta meg a tavaszi záró teadélutánját a Kollégium dísztermében. A 100. dicséret elnéklése és Sípos Imre lelkész imádsága után dr. Baltazár Dezső püspök előadásában Jób sorsáról emlékezett meg; s a hit erejét emelte ki; jobb a tudatlan hívő ember, mint a tudós hitetlen.

Bohatecz József, a bécsi egyetem protestáns theologia fakultásának ny. r. professzora, a pápai református theologiai akadémia tiszteletbeli tanára április 12-én tartotta székfoglaló beszédét Pápan „Kálvin művelődéstörténeti jelentősége” címmel.

Lelkészeiktatás Sarkadon. Május 1-én iktatta be új lelkészi állásába Szabó István geszti esperes-lelkész vitéz Leel-Óssy Árpád volt berekböszörményi lelkészt Sarkadon nagy ünnepségek között. A hatalmas templom zsúfolásig megtelt a hívek seregével; Szabó István esperes lelkeket megindító beiktató beszéde és imája után az új lelkész mondta el kiváló ékes szólással nagyhatású beszédét Ap. Csel. 20 : 24. vers alapján. Istentisztelet után díszpresbiteri gyűlés tartatott a templomban, ahol az esperes Tatar Balázs e. m. tanácsbíró, h. gondnok, dr. Rácz Béla gyulai hitoktató-lelkész és Dohi J. nagyszalontai lelkész üdvözölték nagyhatású beszédekkel az új lelkészt és a gyülekezetet. Az üdvözlésekre az új lelkész válaszolt szívhez szólóan, majd előterjesztette határozati javaslatát, miszerint javasolja, hogy a gyülekezet táviratilag üdvözölje s tiszteletéről és ragaszkodásáról biztosítsa Baltazár Dezső főtiszteletű püspök urat, dr. Szarka Sándor e. m. gondnokot és Balogh Ambrus volt sarkadi, jelenleg nyug. lelkészt. A nagy lelkesedéssel elfogadott javaslat után lelkész a Nemzeti Hiszekegy szavaival bezárta a gyűlést. Utána a helyi másvallásfelekezetű Egyházak, Testületek, Társadalmi Egyesületek üdvözlését fogadta az új lelkész a leányiskola nagy termében és meleg köszönő szavakban válaszolt az üdvözlésekre. Este díszelőadás tartatott az Iparoskör kultúrtermében, melyen megnyitó beszédében Bódis Gyula református segédlelkész emlékezett meg meleg hangon az új lelkészről, majd az új lelkész tartott nagyhatású előadást az Egyház szociális felelősségéről és feladatairól.

A református gimnázium 172. számú Erő cserkészcsapata május 9-én ünnepelte fennállásának tíz éves évfordulóját. Debrecen egész társadalma nagy érdeklődéssel tekintett az Erő csapat ünnepélye elé. Az ünnepély a Himnusszal kezdődött, amely után Hornyá Sándor parancsnok nyitotta meg az ünnepélyt. A jubiláló csapat zászlóját vitéz Bessenyei Lajosné úrasszony koronázta meg. Ezután a csapat cserkészei tettek fogadalmat, apródjai pedig ígéretet tettek vitéz dr. Bessenyei Lajos, a Magyar Cserkészszövetség IX. kerülete elnöke előtt. Ezután különféle számok, ügyességi mutatványok és tábortűz volt.

Ballagás. Május 4-én ment végbe Debrecen két nagy református iskolájának, a Dóczy-leánygimnáziumban és a református főgimnáziumban a nyolcadikosok ünnepélyes ballagása. A távozó Dóczyistákat Koncz Aurélné igazgató és Hettesheimer Ernő tanár az intézet nevében, a hetedikeseik közül egy növendék pedig az ifjúság nevében búcsúztatták. A búcsúzóik nevében Bartha Katalin köszönt el az igazgatótól, tanári kartól, a tanulóitársaitól s az iskolától. — A református gimnáziumban az exitus a XC. zsolttárral kezdődött, utána dr. Nagy Sándor vallásnár imádkozott; egyik maturandus búcsúbeszédet mondott; vitéz dr. Bessenyei Lajos igazgató nagyon szép beszéd kíséretében bocsátotta ki őket az életbe.

A debreceni Csapó-utcai egyházzsolt május 1-én kultúrestet rendezett az egyházzsolt Ott-honában, ahol dr. Révész Imre egyetemi tanár tartott előadást „A református szegénygondozásról” s a nagyon fontos feladatot a biblia világában mutatta be. Az estét, amelyet zene és a Kiskántus énekszámai tették változatossá, dr. Dancsházy Sándor vezetőlelkész nyitotta, illetve zárta be.

A Mester-utcai egyházzsolt május 1-én 6 órakor a MANSz. dísztermében (Széchenyi utca) műsoros estélyt rendezett. Ének és imádság után Nagy István lelkész tartott beszédet. A leánykör tagjai vallásos szindarabot adtak elő. A művészi számok után dr. Szeremley Béla egyházzsolti gondnok mondott záróbeszédet.

KIVONAT

a szatmári református egyházmegyei bíróság 1931 október 22-én, Fehérgyarmaton tartott ülésének jegyzőkönyvéből.

131. szám.

Tárgyalás alatt van Nagy Barnabás és Dr. Juhász László lelkészek panasza Tóth Sándor és Kiss István lelkészek ellen.

Végzés.

Időszaki tanács, mint fegyelmi bíróság Nagy Barnabás és Dr. Juhász Lászlónak Tóth Sándor és Kiss István ellen tett panasza érdemleges elbírálását az alább előadott indokok alapján mellőzi és kötelezi feleket annak tüzésére, hogy jelen határozat a Debreceni Protestáns Lapban költségükre közzététessék. A közzétételre a bíróság az elnökséget kéri fel.

Indokok.

Az ügy a feleknek a bíróság előtt tett nyilatkozataival békés úton elintézést nyert, amennyiben:

Tóth Sándor kijelentette, hogy a Kiss István-féle indítványoknak a panasz alapját tevő indokolás az ő tévedése folytán került az egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvébe. E tény megtörténtét őszintén sajnálja, ezért elnézést s egyben bocsánatot kér.

Kiss István kijelentette, hogy indítványainak indokolásával sem Nagy Barnabást, sem Dr. Juhász Lászlót becsületükben, tisztességükben sérteni nem akarta. És hogy az mégis alkalmas volt — minden szándékosság nélkül is — becsületsértésre: ezt készsággal elismeri, valamint minden fenntartás nélkül azt is, hogy sem oka, sem joga nem volt a sértő kifejezések használatára; azokat ezennel visszavonja, a

sértő tényt mélyen sajnálja s mindkét panaszostó bocsánatot kér.

A sértett felek mindkét panaszlott nyilatkozatát elégtételül elfogadták és kijelentették, hogy az ügyet a maguk részéről elintéztnek tekintik.

Dr. Juhász László azt is kijelentette, hogy ezen elégtételadás folytán a sértő kifejezések olvasása folytán benne támadt felháborodás szülte, írásba tett és ellenfelek részéről sértőknek talált kifejezéseit viszont meg nem tetteknek kívánja tekinteni.

Nagy Barnabás kijelentette, hogy a Debreceni Protestáns Lap folyó (1931.) évi 33. számában Kiss Istvánra vonatkozóan közzétett külön nyilatkozatát visszavonja s a történetek felett sajnálkozását fejezi ki.

Pályázat

a csonka-nagyszalontai egyházmegyébe kebelezett s lemondás folytán megüresedett berek-böszörményi lelképásztori állásra.

Javadalom: 1. Kézpénz az egyház pénztárából évnegyedenként előre fizetve 900.— P. 2. 38 q tiszta, rostált búza á 25 P 950.— P. 3. 30 q árpa, á 18 P 540.— P. 4. 140 q hasított kemény tűzifa beszállítva 392.— P. 5. Keresztelési, esketési és egyszerű imás temetési stóla-váltás 418.— P. 6. 8 nagyjóság után a községtől legelőilletőség, haszonélvezete 40.— P. 7. 34 kat. hold 1001 öl szántóföld és 1374 öl rét haszonélvezete; haszonbéri érték 650.— P. összesen 3890.— P.

Záradék: a) A hivatalos földek mindennemű adóját az egyház fizeti. b) Lelkész kötelességei az E. T.-ben vannak meghatározva. c) Lakás természetben. Használatba bocsátatik két házikert és a legszükségesebb gazdasági épületek. d) Az 1., 2., 3., 4., 5. tétel alatti javadalmakat az egyház készpénzben fizeti évnegyedenként előre.

E díjlevelen a presbiterium a következő módosítást kéri:

2. 38 q tiszta, rostált búza természetben vagy helyi piaci árban fizetve az egyház tetszése szerint;

3. 30 q árpa természetben vagy helyi piaci árban fizetve az egyház tetszése szerint.

E módosításba egyházzsolti megerősítés esetén pályázók belenyugosznak. Beruházási költség 326.— P.

Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított három hét: május hó 29.

Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

Pályázati kérvények Szabó István espereshez: Geszt (Bihar megye) küldendők.

Debrecen, 1932 május hó 4.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

TARTALOM: R. I.: Anyák Napjára. — A Konventről. — Egyház: M—s.: A stóla megváltása. — Híradás: Ary Antal: A felsőszabolcsi egyházmegye közgyűlése. — Kósa Béla: Néhány szó dr. Budai Gergely nyilatkozatára. — Halottaink. — Különfélék. — Pályázatok.

Laptulajdonos: **Dr. KUN BÉLA.**

Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PUSZTÓK UK
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő tűtöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1932-950

Konfirmációra legszebb ajándék!

Dr. Révész Imre: Imádkozó magyar című imakönyve papírkötésben, vörös metszéssel. P 1-20
Ugyanaz egészvászonkötésben, vörös metszéssel. P 2-20
Ugyanaz párnázott díszvászonkötésben, vörös metszéssel P 4-50
Ugyanaz párnázott bőrkötésben, arany metszéssel. P 8-40

Konfirmációi ajándéku- legalkalmasabb:

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom c. kiskönyve. —66 fillér
Uray Sándor: Iskolások imakönyve —24 „

Konfirmációi előkészítésre ajánljuk:

Soltész János: Konfirmációi Káté . . . P —40
Dr. Halmi János: Református keresztyén Kis Káté a Heidelbergi Káté alapján P 1—
Nagy István: Debreceni konfirmációs Kis Káté P —20
Dr. Révész Imre: Öntudatos hit. P —60

Konfirmációi emléklap,

kicsi, kétszínű nyomással, darabonként. —08 fillér
Konfirmációi emléklap egyszínű nyomással, darabonként —12 „
Konfirmációi emléklap négy színű nyomással, darabonként —20 „

Kapható:

„MÉLIUSZ“
könyv-, zenemű-, papír- és írószerkereskedésben
Debrecen, Ferenc József út 26.